

Rättsfallssamlingen

Förenade målen C-359/14 och C-475/14

**”ERGO Insurance” SE
mot
”If P&C Insurance” AS
och**

**”Gjensidige Baltic” AAS
mot
”PZU Lietuva” UAB DK**

(begäran om förhandsavgörande från Vilniaus miesto apylinkės teismas et le Lietuvos Aukščiausiasis Teismas)

”Begäran om förhandsavgörande — Civilrättsligt samarbete — Valet av tillämplig lag — Förordning (EG) nr 864/2007 och förordning (EG) nr 593/2008 — Direktiv 2009/103/EG — Olycka som orsakats av en lastbil med släpvagn och respektive fordon är försäkrat av olika försäkringsgivare — Olycka som uppkommit i en annan medlemsstat än den där försäkringsavtalen slutits — Regresstalan mellan försäkringsgivarna — Tillämplig lag — Begreppen ’avtalsförpliktelser’ och ’utomobligatoriska förpliktelser’”

Sammanfattning – Domstolens dom (fjärde avdelningen) av den 21 januari 2016

1. *Tillnärmning av lagstiftning — Ansvarsförsäkring för motorfordon — Direktiv 2009/103/EG — Engångspremie — Försäkringen ska på grundval av en enda premie tillförsäkra det skydd som krävs enligt lagstiftningen i varje medlemsstat, eller enligt lagstiftningen i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande — Karaktären av den lagvalsregel som utgör speciallag i förhållande till lagvalsreglerna i förordningarna nr 593/2008 och nr 864/2007 — Föreligger inte*

(Europaparlamentets och rådets förordning nr 593/2008, artikel 23, och nr 864/2007, artikel 27; Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103, skäl 26 och artikel 14 b)

2. *Civilrättsligt samarbete — Tillämplig lag för avtalsförpliktelser — Förordning nr 593/2008 — Tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser — Förordning nr 864/2007 — Nämnda förordningars tillämpningsområde — Begreppen ”avtalsförpliktelse” och ”utomobligatorisk förpliktelse” — Ska tolkas självständigt*

(Europaparlamentets och rådets förordning nr 593/2008, skäl 7 och artikel 1, och nr 864/2007, skäl 7 och artikel 2; rådets förordning nr 44/2001, artikel 5)

3. *Civilrättsligt samarbete — Tillämplig lag för avtalsförpliktelser — Förordning nr 593/2008 — Tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser — Förordning nr 864/2007 — Olycka som orsakats av ett dragfordon med en släpvagn som var kopplad till fordonet och respektive fordon är försäkrat av olika försäkringsgivare — Regresstalan mellan försäkringsgivarna — Tillämplig lag*

(Europaparlamentets och rådets förordning nr 593/2008, artikel 7, och nr 864/2007, artiklarna 1, 4 och följande artiklar)

1. Artikel 14 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet ska tolkas så, att den bestämmelsen inte innehåller någon speciell lagvalsregel för att fastställa den lag som är tillämplig på en regresstalan som försäkringsgivaren av ett dragfordon – vilken har ersatt de skadelidande vid en olycka som orsakats av fordonets förare – väckt mot försäkringsgivaren av den släpvagn som var kopplad till fordonet när olyckan inträffade. Den bestämmelsen uppfyller således inte de villkor som uppställs i artikel 23 i förordning nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) och artikel 27 i förordning nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

Det framgår nämligen varken av lydelsen i eller målen med direktiv 2009/103 att direktivet syftar till att fastställa lagvalsregler. Artikel 14 i direktivet, jämförd med skäl 26 i detsamma, begränsar sig närmare bestämt till att ålägga medlemsstaterna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att all motorfordonsförsäkring på grundval av en enda premie ska omfatta hela EU:s territorium under avtalstiden, och att motorfordonsförsäkringen på grundval av denna premie tillförsäkras det skydd som krävs i varje medlemsstat enligt dess lagstiftning, eller det skydd som krävs enligt lagstiftningen i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande, om detta är högre. Bestämmelsen behandlar således uteslutande den territoriala utsträckning och nivå av täckning som försäkringsgivaren har skyldighet att tillhandahålla, för att säkerställa ett lämpligt skydd för skadelidande vid trafikolyckor. En regel, enligt vilken lagstiftningen i den sålunda fastställda medlemsstaten skulle reglera ansvarsfördelningen mellan försäkringsgivarna kan inte utläsas härav.

(se punkterna 38, 40–42 och 63 samt domslutet)

2. Vad vidare gäller tillämpningsområdet för förordning nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) respektive förordning nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) ska begreppen ”avtalsförpliktelse” och ”utomobligatorisk förpliktelse” däri tolkas självständigt, med hänsyn tagen framför allt till förordningarnas systematik och mål. Dessutom ska målet, såsom framgår av skäl 7 i båda förordningarna, att den ömsesidiga tillämpningen av förordningarna ska överrensstämma beaktas. Därutöver ska det även tas hänsyn till förordning nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, vilken bland annat i artikel 5 gör skillnad mellan frågor som avser avtal och frågor som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden.

Begreppet ”avtalsförpliktelse” i den mening som avses i artikel 1 i Rom I-förordningen ska således anses avse en rättslig förpliktelse som en person frivilligt har åtagit sig gentemot en annan person.

”Utomobligatorisk förpliktelse” i den mening som avses i Rom II-förordningen ska vidare förstås som en förpliktelse som har sitt ursprung i en av de händelser som anges i artikel 2 i förordningen, det vill säga skadeståndsgrundande händelser (*tort/delict*), obehörig vinst, tjänst utan uppdrag (*negotiorum gestio*) eller oaktsamhet vid ingående av avtal (*culpa in contrahendo*).

(se punkterna 43–46)

3. Förordning nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) och förordning nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) ska tolkas så, att den lag som är tillämplig på en regresstalan som försäkringsgivaren av ett dragfordon – vilken har ersatt de skadelidande vid en olycka som orsakats av fordonets förare – väckt mot försäkringsgivaren av den släpvagn som var kopplad till fordonet när olyckan inträffade, ska fastställas enligt artikel 7 i Rom I om det i de bestämmelser om utomobligatoriskt skadeståndsansvar som enligt artikel 4 och följande artiklar i Rom II är tillämpliga på olyckan föreskrivs att skyldigheten att ersätta skadan ska fördelas.

Förekomsten av en rätt för försäkringsgivaren av ett dragfordon – vars förare har orsakat en olycka – mot försäkringsgivaren av den släpvagn som drogs av nämnda fordon, när den skadelidande väl har fått ersättning, kan nämligen inte härledas ur försäkringsavtalet utan förutsätter att innehavaren av släpvagnen samtidigt har ådragit sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar i förhållande till den skadelidande. En sådan skyldighet för innehavaren av släpvagnen att betala ersättning ska därför anses som en ”utomobligatorisk förpliktelse” i den mening som avses i artikel 1 i Rom II-förordningen. Det är således med hänsyn till bestämmelserna i den förordningen som det ska fastställas vilken lag som är tillämplig på denna skyldighet. Det framgår av artikel 4 i den förordningen att om inte annat föreskrivs däri, ska i fråga om en utomobligatorisk förpliktelse lagen i det land där skadan uppkommer tillämpas, det vill säga det land där den skada som direkt följer av olyckan har uppkommit. Enligt artikel 15 a och b i Rom II-förordningen är det enligt den lagen som grunden för och omfattningen av ansvaret och grunderna för fördelning av ansvaret fastställs. Det är följaktligen enligt lagen på platsen för den direkta skadan som det ska fastställas vilka som är gäldenärer med avseende på skyldigheten att betala ersättning till den skadelidande samt, i förekommande fall, innehavaren av släpvagnens respektive innehavaren eller föraren av dragfordonets delaktighet i den skada som den skadelidande förorsakats.

Skyldigheten för en försäkringsgivare att ersätta den skada som en skadelidande förorsakats följer vidare inte av den skada som denne lidit, utan av det avtal som binder försäkringsgivaren till den ansvariga försäkringstagaren. Ersättningen har således sitt ursprung i en avtalsförpliktelse och den lag som är tillämplig på en sådan förpliktelse ska fastställas i enlighet med bestämmelserna i Rom I-förordningen.

Vad slutligen gäller frågan huruvida försäkringsgivaren av ett dragfordon, vilken har ersatt en skadelidande, har rätt att, i förekommande fall, genom subrogation göra gällande rättigheter mot försäkringsgivaren av släpvagnen görs det i artikel 19 i Rom II-förordningen en distinktion mellan de frågor som omfattas av bestämmelserna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar och de frågor som omfattas av bestämmelserna om skadestånd i avtalsförhållanden. Artikel 19 i Rom II-förordningen är bland annat tillämplig i det fall då en tredje person, det vill säga försäkringsgivaren, har ersatt den skadelidande vid en olycka – vilken är borgenär för en utomobligatorisk skadeståndsfördran i förhållande till föraren eller innehavaren av ett motorfordon – och försäkringsgivaren har gjort detta för att fullgöra en skyldighet att prestera till den skadelidande. Avseende det fallet föreskrivs det närmare bestämt i artikel 19 i nämnda förordning att frågan om en eventuell subrogation av den skadelidandes rättigheter regleras av den lag som är tillämplig på den tredje personens, det vill säga den försäkringsgivare som står för ansvarsförsäkringen, skyldighet att ersätta den skadelidande. Försäkringsgivarens skyldighet att täcka försäkringstagarens skadeståndsansvar gentemot den skadelidande följer således av det försäkringsavtal som slutits med försäkringstagaren. De villkor som reglerar på vilket sätt försäkringsgivaren, mot de personer som är ansvariga för en olycka, kan utöva de rättigheter som den skadelidande vid olyckan har beror på den nationella rätt som reglerar försäkringsavtalet, fastställd i enlighet med artikel 7 i Rom I-förordningen. Frågan om den lag som är tillämplig för att fastställa vilka personer som kan förklaras vara ansvariga samt för att eventuellt fördela ansvaret mellan dem och deras respektive försäkringsgivare omfattas däremot i enlighet med artikel 19 i Rom II-förordningen alltså av artikel 4 och följande artiklar i den förordningen.

(se punkterna 50–54, 56–59 och 64 samt domslutet)